

Fólkið skal mennast frælst

– Vit vilja sjálfstýri uttan loysing, meðan samgongan vil loysing uttan sjálfstýri, sigur Bergur P. Dam, sum hefur verið við til at tilevnað sjálfstýrisuppskotið hjá Javnaðarflokkinum

EIRIKUR LINDENSKOV

– Høvuðsmunurin millum uppskotið hjá Javnaðarflokkinum um sjálfstýri og uppskotið hjá samgonguni um fullveldi er, at Javnaðarflokkurin ætlar venda raðfylgjun við. Vit ætla at greiða øll viðurskifti áðrenn vit møguleika taka fult sjálfstýri.

Hetta sigur Bergur P. Dam, sum er ein teirra, sum í arbeiðsbólki hefur tilevnað uppskotið hjá Javnaðarflokkinum, sum nú verður borið í hvørt hús í landinum.

– Vit vilja tryggja okkum, at vit eru for fyrri at reka samfelagið áðrenn vit fáa fulla ábyrgd. Samstundis seta vit okkum sum politiskt mál, at vit skulu vírtaka so hvørt vit megna tað, sigur Bergur P. Dam.

Hann greiðir frá, at Javnaðarflokkurin ætlar at gera ein sáttmála millum Føroyar og Danmark, sum gevur okkum allar heimildir til at vírtaka, tá vit halda, at tíðin er búgvin til tess.

– Samgongan ætlar at vírtaka alt beinanvegin á pappírnum og síðan lata ávís okki aftur til Danmarkar at verða umsitin. Tí siga vit, at Javnaðarflokkurin vil sjálfstýri uttan loysing, meðan samgongan vil loysing uttan sjálfstýri, sigur Bergur P. Dam.

Sáttmáli millum sjálfstøðug lond

– Hogni Hoydal hevur fært fram, at uppskotið hjá tykkum bara er heimastýrislóg-in um aftur. Er tað ikki nakar um tað?

– Nei, tað er tað ikki. Fyrst og fremst er tað tann grundleggjandi munurin, at vit skulu gera ein sáttmála millum Føroyar og Danmark – sum tvey sjálfstøðug lond í ríkisfelagsskapi! Har afturat skulu ongar avmarkingar verða av nokrum slag, og ongar samráðingar skulu verða, tá vírtøkurnar skulu fremjast, sigur Bergur P. Dam, sum tí afturvísir pástandinum um, at her skal vera talan um heimastýrislógina einaferð afturat.

Spæla hazard við vælferðina

Í uppskotinum ger Javnaðarflokkurin eisini stóðuna viðvíkjandi ríkisveitingini greiða. Hann sigur, at ríkisveitingin skal minka í trád við vøksturin í tjóðar búskapinum.

– Okkara grundleggjandi sjónarmið er, at fólkið skal vera frælst – og skal kunna menna seg frælst. Javnaðarflokkurin vil, at øll samfelagslig menning í Føroyum hefur til endamáls at skapa eitt samhaldsfast samfelag fyrri fri og fræls

menniskju, har umsrognanin fyrri felags áhugamálm og vælferð fólksins er í háseti.

– At seta ávíst dato fyrri, nær flokkurin skal takast av er at spæla hazard við vælferðini hjá føroyingum, heldur Bergur P. Dam. Hann áðannar eisini, at ríkisveitingarnar hava verið ein týðandi partur av menningini og styrkjanini av føroyska samfelagnum.

– Hugsu vit um samferðsluna, um heilsuverkið, um almannaferðir og fyrri ein stóran part eisini um vinnulívið, sum við 60-milliónagrunninum varð stuðla, eins og um Egnisudviklingsfonden, so heva ríkisveitingarnar í stóran mun ment samfelagið til at klára seg sjálf. Samfelagið er vorðið sterkari í hesi tíðini.

– Tað er eisini tað, sum var endamálið við heimastýrisskipanini. Men nú eru vit komin har til, at veitingin kann minkast, men hetta skal gerast við vøkstri í føroyska búskapinum, so tað ikki hongur út yvir vælferðina hjá fólki, sigur Bergur P. Dam úr Javnaðarflokkinum. Hann vísir á, at tí ber ikki til at áseta ein ávísan dag, har flokkstuðulin skal verða burtur.

– Vit halda ikki, at vit skulu figgja føroyskt sjálfstýri við skerjingum í samfelagnum, eins og sam-

gongan ger.

– Samgongan hefur avvíst at bota um sjúkradagpeningaskipanina hjá tímaløntum. Hon hefur avvíst at taka av skipanina við karrendugum. Hon hefur avvíst at hækka fólkapensjónina. Teir hava avvíst hetta við beinleiðis at vísa til, at hetta fer at vera við til at taka grundarlagið undan fullveldispolitikkinum.

Allars samgongu skulu kunna ávirka

– Tá tit framvegis vilja varðveita ríkisfelagsskapið – er tað so ikki tí, at ríkisfelagsskapurin er ein góður koddur?

– Hatta er eitt argument vit javnan hoyra. Hatta er sum við teoriiin hjá Freedman, at vit sleppa av við arbeiðsloysi bara vit avtaka arbeiðsloysisstuðulin. Hatta er bara ikki so, sigur Bergur P. Dam.

– Vit vita, at hatta ikki passar. Og vit vita eisini, at eingin automatikkur er í tí, at ríkisstuðulin forðar menningini her á landi. Um so var, so var samfelagið ikki ment til tað, sum tað er í dag, vísir Bergur P. Dam á.

– Vit hava upplivað, at ríkisveitingin minkaði í mun til tjóðarinntøkuna. Men so vaks hon aftur í kreppuni, vísir Bergur P.

– At seta ávíst dato fyrri, nær flokkurin skal takast av er at spæla hazard við vælferðini hjá føroyingum, heldur Bergur P. Dam. Hann áðannar eisini, at ríkisveitingarnar hava verið ein týðandi partur av menningini og styrkjanini av føroyska samfelagnum

Dam á. At enda heldur Bergur P. Dam, at tær samgongur, sum í framtíðini koma at mynda landsins leiðslu, skulu hava møguleika at stýra, hvussu skjótt ríkisveitingin skal minka.

– Hetta bæði politiskt og eftir búskaparligum fortreitunum. Tí er tað ikki rætt at áseta ávíst áramál – hetta skal verða ein støðug gongd, heldur Bergur P. Dam, sum endar við at siga:

– Trúgva vit ikki upp á, at hetta er møgulegt – so ber als ikki til at trúgva uppá, at ein búskaparligur vøkstur kemur – bara vit slíta frá Danmark.

Eingin dansur í Hvalba

Í lýsingartorginum, sum var í blaðnum í gjár, kom av misgáum at standa, at dansur verður í Roynhøllini í kvøld.

Eingin dansur verður í Hvalba í kvøld. Vit biðja um umbering fyrri mistakið.

Viðmerking:

Nýggja vaktar- og bjargingarskipið kostar 72,5 mill. í Kina

– Vit kunna dokumentera, at byggikostnaðurin av nýggja vaktar- og bjargingarskipinum í Kina er 72,5 milliónir. Hetta er ein bindandi fastur prísur fyrri alt projektið sambært settu krøvum frá Vaktar- og Bjargingartænastuni, sigur Álvur Mortensen á skipsmeklaravirkinum Maretec á Argjum

Nú fjölmiðlarnir ta síðstu tíðina hava nevnt ymisk tilboð viðv. tí nýggja vaktar- og bjargingarskipinum og serliga hvat tilboðnum frá Kina viðv., siggja vit okkum noyðdar til at koma við eini frágreiðing um stóðuna í dag.

Hetta gera vit, av tí at Maretec nú er komin inn í projektið orsakað av, at statsfyrirtøkan í Kina, sum hefur givið tilboðið uppá at byggja nýggja vaktar- og bjargingarskipið, hevur valt at byggja skipið á skipasmíðjuni, sum skipsmeklaravirkirð Maretec á Argjum samstarvar við í Kina.

Í samband við tíðindi í Útvarp Føroya varð nevnt, at tilboðið at byggja nýggja vaktar- og bjargingarskipið í Kina nú var hekkad uppí 88 milliónir. Krónur í hesum sambandi hava vit tosað við bæði skipasmíðjuna í Kina, sum vit umboða, og Elmar Højgaard frá Vaktar- og Bjargingartænastuna fyrri at fáa greiðu á nevndu prishækking.

Aftan á givnar upplýsingar frá Elmar Højgaard á Vakt-

ar- og Bjargingartænastuni og aftaná, at vit hava verið í samband við skipasmíðjuna í Kina aftur, skilja vit, at misskiljingar eru onkursvegna um skandinavisku útgærdina v.m.

Fyrri at umganga slíka misskiljing hava vit biðið skipasmíðjuna í Kina um eina neyva úgreinan av útgærdini sum hoyrir til tilboðið.

Vit kunna nú upplýsa og dokumentera, at byggikostnaðurin í Kina er USS 11,3 milliónir, sum er okkurt um kr. 72,5 milliónir. Hetta er ein bindandi fastur prísur fyrri alt projektið sambært settu krøvum frá Vaktar- og Bjargingartænastuni.

Við í prísinum er so at siga øll útgærdin skandinavisk og kann sum dømi nevast:

- Høvuðsmotorar, skróvugreirir, hjálmimotorar, generatorar, o.s.fr. frá MAN B&W, Wartsila, MAK, Cummins, Deutz ella líkandi.

• Skandinavisk deksútgerð, s. fr. frá Ulstein, Aukra o. s. fr.

- Øll nautiska útgærdin er frá Furuno, Skanti og líkandi og er príssett upp til USS 1,4 mill. (ca. kr. 9 milliónir). El-káplar v.m. verða eisini í trád við Skandinavisk standard og krøvum frá Vaktar- og Bjargingartænastuni.

- Skipið verður annars bygt í trád við Skandinavisk standard sambært teknisku specifikatiónum og teknigum uppá skipið.

Leveringstíðin er 16 mánaðir.

Íslendskt skipaverkfroðingafelag hevur givið tilboð uppá eftirlit í byggiperiódini, og kemur hetta at kosta kr. 2,2 milliónir falt.

At sigla skipið heim til Føroyar nýtist ikki at kosta meira enn umleið kr. 1,5 – 2,0 milliónir.

Tað varð nevnt í útvarpinum, at viðurskiftini at byggja í Kina vóru ótrygg. Hetta vilja vit afturvísja so-

leiðis við at vísa á, at alsamt fleiri reiðarar úr skandinavia byggja í Kina og eru sera væl nøgdir við skipini. Fyrri at lýsa stóðuna í Kina verður víst á fylgjandi – Staturin eigur allar skipasmíðjurnar í Kina, og Kina er í dag trýstørsta skipabyggijtíð í heiminum eftir Japan og Suður Korea.

Umleið 40 skip eru bygd í Kina seinastu tvey árin til reiðari í bara í Skandinavia. Sum dømi kann nevast fylgjandi:

- Reiðarið "Clipper" í Danmark hevur bygt 12 x 28.000 deydvekt, binguskip í 1995-1997 í Kina.

- Fyri einum mánað síðani vóru 4 x 137 metrar langir kemikaliutangabátar leveraðir í Kina til reiðarið "Stenersen A.S." í Bergen, Noregi.

- A.P. Møller í Danmark hevur bygt 4 binguskip í Kina, og teir byggja í lotuni 8 binguskip og 4 tangabátar afturat í Kina.

- Ein 71,3 m nóta- & trólbátur verður í lotuni bygdur í Kina til Íslands og verður hetta skipið leverað síðst í 1999 á tí somu skipasmíðjuni, sum hevur bjóðað seg fram at byggja vaktar- & bjargingartænastuskipið fyrri føroyingar.

Skipasmíðjan sum bjóðar seg fram at byggja vaktar- og bjargingarskipið er ein fyrstafloks skipasmíðja, sum er góðkend í trád við ISO 9002 standardin, ið er ein altjóða standardur fyrri "Quality Management System Standards". Skipasmíðjan hevur eisini bygt fleiri kavbátar, sum í sær sjálvum vísir á hoga standardin.

Nevnast skal eisini, at skipasmíðjan hevur spesialistar, sum hava bygt til Europa fyrr. Hesir eru eisini í gongd við at byggja tað nýggja nóta- og trólskipið, sum vit í lotuni byggja fyrri Íslendskan keypara á hesari skipasmíðju.

Sum tryggileika fyrri byggharran verður veittur fyrstafloks bankgagnantiur (refund-guarantee) í byggitíð-

Álvur Mortensen á skipsmeklaravirkinum Maretec á Argjum

ini Annars eru fleiri hundrad skip bygd í Kina til reiðari í Europa, Norður Amerika v.m. tvey seinastu árin.

Hetta skuldi givið eina klára ábending um, at reiðari í Skandinavia og aðrastaðni í vestrheiminum hava álit á Kina og hesi meta, at tað er trygt at byggja skip í Kina og at nógur peningur er at spara við at byggja har. Sostatt skuldi einki verið í vegin fyrri, at Føroyingar byggja sitt vaktar- og bjarginagarskip har.

Vinarliga heilsan
Álvur B. Mortensen